Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkko

28.9.2016

Rajavartiolaitos
sähköpostitse
rajavartiolaitos@raja.fi

SM 002:/2015

Tullin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Tulli tukee ja kannattaa rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annettavan lain (jäljempänä myös Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalaki) säätämistä, samoin kuin siihen liittyviä muidenkin lakien muutosehdotuksia. Tulli on saanut osallistua hallituksen esitysluonnoksen valmisteluun, jossa yhteydessä Tullin näkemyksiä on jo otettu huomioon. Eräisiin ehdotusten yksityiskohtiin Tulli pyytää kuitenkin vielä saada kiinnittää huomiota seuraavassa.

Yleistä

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan ehdotettavaan lakiin siirrettäisiin nykyisin rajavartiolaissa olevat Rajavartiolaitoksen rikostorjuntaa koskevat säännökset. Tältä osin Tulli on kiinnittänyt huomiota rajavartiolain 2 § 6 kohdassa olevaan rajaturvallisuuden määritelmään, jota ei tässä yhteydessä esitetä muutettavaksi:

”Tässä laissa tarkoitetaan … 6) *rajaturvallisuuden ylläpitämisellä* kotimaassa ja ulkomailla suoritettavia toimenpiteitä, joilla pyritään estämään valtakunnanrajan ja ulkorajan ylittämisestä annettujen säännösten rikkominen ja rajat ylittävästä henkilöliikenteestä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheutuvat uhat, torjumaan rajat ylittävää rikollisuutta sekä varmistamaan rajanylityksen turvallisuus;..”

Rajavartiolaitoksen tutkittavat rikokset

Lain 1 luvun 4 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi Rajavartiolaitoksen tutkittavista rikoksista. Luetteloon ehdotetaan lisättäväksi myös rajatarkastuksen yhteydessä havaitut rikoslain 32 luvun tarkoittamat rahanpesurikokset. Lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa lisäämistä perustellaan sillä, että rahanpesurikosten

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkko

28.9.2016

lisääminen on perusteltua siksi, että edellä kuvailluissa tapauksissa ei ole yksittäisissä tapauksessa mielekästä siirtää esitutkintaa toiselle esitutkintaviranomaiselle.

Tältä osin Tulli haluaa tuoda esiin seuraavat näkemykset arvioitaessa rahapesurikosten sisällyttämistä rajavartiolaitoksen tutkittaviin rikoksiin asiakirjassa esitetyillä perusteilla:

Rajatarkastuksen yhteydessä havaittaneen lähinnä sellaisia rahanpesurikoksia, joissa kyse on varallisuuden tuonnista tai viennistä EU:n ja kolmannen maan välisessä liikenteessä. EU:n ns. käteisraha-asetuksen (EY) N:o 1889/2005 mukaan yhteisön alueelle saapuvan tai sieltä lähtevän on ilmoitettava mukanaan kuljettamansa vähintään 10.000 euron käteisvarat toimivaltaiselle viranomaiselle. Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain (653/2007) mukainen toimivaltainen viranomainen on pääsääntöisesti Tulli. Rajavartiolaitos on toimivaltainen ainoastaan hoitaessaan tullitehtäviä.

Maahantulotilanteessa EU:n ulkopuolelta ensimmäisenä maahantulijan kohtaamana viranomaisena on yleensä rajatarkastusta suorittava rajavartiomies. Jos tässä yhteydessä havaitaan esimerkiksi matkatavaroihin kätketty mainitun summan ylittävä rahamäärä, tulee matkustajalle kuitenkin kaikissa tilanteissa antaa mahdollisuus ilmoittaa mukanaan olevat käteisvarat edellä mainitun EU-asetuksen tarkoittamalla tavalla tulliviranomaiselle.

Salaisten tiedonhankintakeinojen ja salaisten pakkokeinojen käyttövaltuudet

Tulli pitää myönteisenä ja Rajavartiolaitoksen valtuuksien laajuuden ymmärtämistä selkeyttävänä sitä, että salaisten tiedonhankintakeinojen käyttämistä koskevat säännökset on ehdotuksessa eriytetty salaisten pakkokeinojen soveltamista koskevista säännöksistä. Voimassa olevassa rajavartiolaissahan näistä molemmista on säännökset samassa 43 a §:ssä. Nykytilaan nähden selkeyttävä on myös salaisten pakkokeinojen soveltamista koskeva Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain 4 luvun 1 §, jossa on keinokohtaisesti lueteltu ne rikokset, joiden tutkinnassa kutakin keinoa voidaan käyttää.

Tulli on toisaalta kiinnittänyt huomiota siihen, että salaiset pakko- ja tiedonhankintakeinojen käytön edellytykset Rajavartiolaitoksessa on sekä nykyisessä että ehdotettavassa lainsäädännössä määritelty muista rikostorjuntaviranomaisista poikkeavalla tavalla. Vaikka Rajavartiolaitos on toimivaltainen esimerkiksi tutkimaan tiettyä sellaista rikosta, joka pakkokeinolain mukaan oikeuttaisi salaisen pakkokeinon käyttöön, ei Rajavartiolaitos tuota pakkokeinoa saa kuitenkaan käyttää, jollei sitä erikseen säädetä sallituksi nykyisessä rajavartiolaissa tai säädettäväksi ehdotettavassa Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalaissa

Ehdotuksen mukaan salaisten tiedonhankintakeinojen käyttöä koskevat säännökset pysyisivät sisällöltään rajavartiolain 43 a §:ssä säädetyn laajuisina. Sen sijaan rikosten tutkinnassa televalvonnan käyttö laajenisi kattamaan myös törkeän rahanpesun, törkeän kätkemisrikoksen, ammattimaisen kätkemisrikoksen ja törkeän väärennyksen. Muulta osaltaan rikosten tutkinnassa käytettävät salaisten pakkokeinot vastaisivat voimassa olevia säännöksiä. Tulli tukee mainittujen rikosten tutkinnassa käytettävien pakkokeinojen käyttöalan laajentamista.

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkko

28.9.2016

Muuta

Rajavartiolaitoksen ja Tullin väliseen yhteistyöhön liittyy ehdotettavan Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain 2 luvun 4 §. Sen mukaan Rajavartiolaitos siirtää säännöksen tarkoittamin edellytyksin tullirikoksen estämisen ja selvittämisen Tullille ja muuta rikosta koskevat vastaavat toimet poliisille. Säännös vastaa voimassa olevaa rajavartiolain 44 §:ää, eikä Tullilla ole sen suhteen huomauttamista.

Perehdyttyään lausuntopyynnön liitteinä oleviin säännösehdotuksiin Tulli ilmoittaa, ettei sillä ole niiden suhteen muuta lausuttavaa.

Sami Rakshit
johtaja

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi